

MARKNADSDOMSTOLEN
AVSKRIFT
BESLUT
2000-06-27
2000:16
Dnr A 4/00

ÖVERKLAGAT BESLUT
Konkurrensverkets beslut 2000-03-13, dnr 926/1999,
bilaga (ej bilagd här)

KLAGANDE
AB Svenska Shell, 556011-2111, 167 80 BROMMA
Ombud: advokaten O. A., R. & C. Advokatbyrå AB,
Box 1766, 111 87 STOCKHOLM

MOTPART
Konkurrensverket, 103 85 STOCKHOLM

SAKEN
fråga om parts rätt att göra ljudupptagning vid förhör
enligt 45 § konkurrenslagen (1993:20)

MARKNADSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Marknadsdomstolen avvisar överklagandet.

YRKANDE I MARKNADSDOMSTOLEN

AB Svenska Shell (Shell), som överklagat Konkurrensverkets beslut i fråga om rätten att göra egen ljudupptagning vid förhör med L-O. H., har yrkat att Konkurrensverkets beslut upphävs.

Konkurrensverket har bestritt yrkandet.

TALAN I MARKNADSDOMSTOLEN

Det antecknas att Kammarrätten i Stockholm i domar den 24 maj 2000 i mål 2303-2000 och 2871-2000 har funnit att bestämmelsen i 4 kap. 1 § sekretesslagen (1980:100) är avsedd att tillämpas på ett förberedande stadium, t.ex. inför en beslutad inspektion och att, sedan inspektionen företagits, sekretessen enligt denna bestämmelse kan gälla endast för material som innehåller uppgift om förberedelser för ytterligare förestående granskningsåtgärder.

Parterna har anfört bl.a. följande.

Shell

L-O. H. har i enlighet med 45 § konkurrenslagen (1993:20) (KL) ålagts att inställa sig för förhör vid Konkurrensverket. I samband med förhöret har Konkurrensverket beslutat att Shell inte skall tillåtas att göra en ljudupptagning av förhöret. Beslutet, som rör en fråga om åläggande enligt 45 § KL, får enligt 60 § första stycket 4 samma lag överklagas.

Beslutet är sådant att det bör få överklagas särskilt. Konkurrensverket har beslutat att genomföra ytterligare förhör i ärendet. Frågans prövning har därför påtagliga faktiska verkningar för Shells del (jfr. avgörandet MD 1994:16). Innehållet i förhöret har i realiteten inte kunnat analyseras av Shell utan att Shell fått möjlighet att göra utskrifter av egna bandupptagningar av detta. Att lyssna av Konkurrensverkets bandupptagningar är således av lätt insedda skäl inte ett realistiskt alternativ. Möjligheterna för Shell att i tid komplettera utredningen i ärendet har därigenom försvårats. Shells rättssäkerhetsbehov är inte tillvarataget genom att det slutliga beslutet kan överklagas, eftersom Konkurrensverkets beslut att väcka talan mot Shell med yrkande om konkurrensskadeavgift eller Konkurrensverkets beslut att inte väcka sådan talan, inte kan överklagas. Det föreligger således påtagliga rättssäkerhetsskäl för att talan mot beslutet skall kunna föras särskilt. Konkurrensverket har i denna del hänvisat till att Shell delges den färdiga utredningen och har möjlighet att lämna synpunkter på behovet av komplettering av utredningsmaterial. Det är riktigt att bolaget har en sådan möjlighet. Emellertid har Konkurrensverket enligt det överklagade beslutet ensamt tillgång till ljudupptagningarna, vilka Shell inte givits en realistisk möjlighet att analysera. Vidare bör anmärkas att en rätt att i ett alltför sent skede lämna synpunkter på eventuella behov av kompletteringar inte kan ersätta direkt tillgång till information som lämnats under pågående utredning.

Konkurrensverket

För handläggningen hos Konkurrensverket gäller förvaltningslagen (1986:223). Av 3 § nämnda lag följer att handläggningsbestämmelserna där tillämpas i den mån inte avvikande bestämmelser finns i andra lagar eller förordningar. I det aktuella fallet skall alltså förvaltningslagen tillämpas på sådana frågor om förfarandet som inte är reglerade i KL.

L-O. H. har med stöd av 45 § KL ålagts att inställa sig till förhör vid verket för att lämna upplysningar rörande misstänkt överträdelse av 6 § KL. I 60 § KL anges i vilka fall verkets beslut får överklagas hos Marknadsdomstolen. Bland överklagbara beslut anges bl.a. frågor om ålägganden enligt 45 § KL. Av 62 § KL framgår att andra beslut av verket än som avses i bl.a. 60 § inte får överklagas. Frågan om det aktuella beslutet får överklagas synes inte ha erhållit någon uttrycklig reglering i KL. I lagmotiven anges dock att när det gäller beslut enligt 60 § första stycket 4 KL gäller om rätten att överklaga vad som sägs i förvaltningslagen (prop. 1992/93:56 s. 114).

I förvaltningslagen finns vissa bestämmelser om överklagbarhet av beslut som har fattats under handläggningen av ett ärende. Sålunda får enligt 9 och 12 §§ beslut om avvisande av ombud eller biträde överklagas särskilt, däremot inte beslut i jävsfråga. I övrigt är frågan om överklagbarhet av förvaltningsmyndigheters beslut under förfarandet oreglerad. Det anses att sådana beslut som regel inte är möjliga att överklaga annat än i samband med det slutliga avgörandet. Som skäl för detta brukar anges vikten av att ärendet inte förhalas i fall där rättskyddsbehovet kan anses tillgodosett genom att det slutliga beslutet kan överklagas.

Det överklagade beslutet gäller ett beslut som Konkurrensverket fattat under handläggningen av ett ärende som avser utredning av misstänkt överträdelse av 6 § KL. Beslutet innebär att bolaget eller den hörde inte får uppta förhöret på ljudband. Även om beslutet att ålägga en person att inställa sig till förhör fattas med stöd av 45 § KL och således är överklagbart anger det nu överklagade beslutet endast under vilka former som förhöret skall äga rum. Ett beslut som endast reglerar formerna för ett förhör kan inte anses utgöra ett sådant beslut som faller under 60 § första stycket 4 KL, i vart fall så länge beslutet inte kan anses medföra några påtagliga rättsliga eller faktiska verkningar gentemot bolaget eller den hörde. Det skall i detta sammanhang observeras att bolaget och den hörde medges rätt att avlyssna ljudupptagningen efter förhörets avslutande vid tidpunkt som bolaget och den hörde själv önskar. Vidare kommer bolaget, med de begränsningar som följer av sekretesslagstiftningen, att få del av utred-

ningen i ärendet innan utredningen vid verket är avslutad. Härtill kommer att bolaget enligt 13 § förordningen (1996:353) med instruktion för Konkurrensverket skall få tillfälle att yttra sig för det fall talan om konkurrensskadeavgift enligt 26 § KL väcks. Shell har självklart också möjlighet att uppmärksamma verket på och begära att verket vidtar ytterligare utredningsåtgärder som bolaget anser vara påkallade för att dess rättmätiga rättssäkerhetsbehov skall tillgodoses. Mot bakgrund av det anförda kan det inte av rättssäkerhetsskäl anses befogat att talan mot beslutet skall kunna föras, i vart fall inte särskilt.

MARKNADSDOMSTOLENS SKÄL

I ärendet är fråga om rätt att göra en egen bandupptagning vid förhör enligt 45 § KL. Konkurrensverket har avslagit en begäran från Shell att få göra en sådan upptagning.

Marknadsdomstolen har att först ta ställning till om beslutet är överklagbart enligt KL.

I 60 och 61 §§ KL anges i vilka fall Konkurrensverkets beslut får överklagas hos Marknadsdomstolen. Andra beslut av Konkurrensverket enligt KL än som avses i nyss nämnda lagrum får enligt 62 § KL inte överklagas. Enligt 60 § första stycket 4 KL får ett beslut av Konkurrensverket i fråga om åläggande enligt 45 § KL överklagas hos Marknadsdomstolen. I 45 § KL föreskrivs att Konkurrensverket får, om det behövs för att verket skall kunna fullgöra sina uppgifter enligt KL, ålägga den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig för förhör på tid och plats som verket bestämmer.

L-O. H. vid Shell har inställt sig för förhör hos Konkurrensverket. Det överklagade beslutet avser inte skyldigheten att inställa sig till förhör eller att lämna upplysningar utan rör Shells rätt att göra en egen ljudupptagning i samband med förhöret. Den frågan kan inte anses ha sådant samband med skyldigheten att inställa sig till förhör och att lämna upplysningar att beslutet kan överklagas enligt 60 § första stycket 4 KL. Inte heller i övrigt ger 60 eller 61 § KL stöd för att anse beslutet vara överklagbart. Vid sådant förhållande kan Marknadsdomstolen inte ta upp överklagandet till prövning.

På Marknadsdomstolens vägnar

Staffan Laurén

Ledamöter: Staffan Laurén, Lars Jonson, Ella Nyström, Marianne Reuterskiöld och Barbro Wickman-Parak. Enhälligt

Sekreterare: Magnus Jonson

Rätt avskrivet intygar

Monica Stenderup